

1. Euroopa Ülemkogu vaatas üle saavutatud edusammud paljudes valdkondades ja kehtestas suunised kõnealuste valdkondade arendamise kohta tulevikus.
2. Istungile eelnes Euroopa Parlamendi presidendi Pat Cox'i ettekanne, millele järgnes arvamuste vahetamine.
3. Euroopa Ülemkogu avaldas muret madala hääletusprotsendi üle eelmise nädala Euroopa Parlamendi valimistel. Ülemkogu tunnustab vajadust tugevdada Euroopa kodanike hulgas tunnetust liidu töö tähtsusest ja selle olulisusest nende igapäevases elus. Pärast selle küsimuse esialgset arutelu käesoleval kohtumisel kavatses Euroopa Ülemkogu antud teema juurde oma järgmisel istungil tagasi tulla. Vahepeal tervitab ülemkogu Madalmaade eesistumise kavatsust jätkata tööd Iiri eesistumise "Kommunikeeruv Euroopa" algatusega.

I. **VABADUSEL, TURVALISUSEL JA ÕIGUSEL RAJANEV ALA;**
TERRORISMIVASTANE VÕITLUS

4. Euroopa kodanikud ootavad järjest enam, et Euroopa Liit astuks justiits- ja siseküsimustes praktilisi samme, mis põhinevad meie ühistel väärtustel – vabadusel, inimõiguste ja põhivabaduste austamisel ning õigusriigi põhimõttel.
5. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni aruannet Tampere viieaastase programmi raames saavutatud edusammudest, mis tõendab, et tõelise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel on saavutatud märkimisväärne edu.
6. Märgitakse, et käesoleva aasta esimesel poolel on astunud mitmeid tähtsaid samme. Nende hulgas on pagulasstaatuse andmise tingimuste direktiivi vastuvõtmine ja varjupaigamenetluse direktiivi osas saavutatud poliitiline kokkulepe, poliitiline kokkulepe kolmandate riikide kodanike õpingute ja õpingutega seotud eesmärkidel Euroopa Liitu lubamise direktiivi osas, vaidlustamata nõuete Euroopa täitekorralduse määruse vastuvõtmine ning üldine kokkulepe konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist käsitleva raamotsuse teksti osas.
7. Euroopa Ülemkogu usub, et on saanud aeg alustada selle protsessi järgmist etappi. Seetõttu kutsutakse nõukogu ja komisjoni üles koostama Euroopa Ülemkogule enne 2004. aasta lõppu arutamiseks ettepanekuid järgnevate aastate programmi jaoks.

8. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust otsusekindlalt järgida vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomise eesmärki. Kõnealune uus programm peab vastama väljakutse ulatusele ning meie kodanike ootustele. Programm peaks olema praktiline, toetuma Tampere programmi raames juba tehtavale tööle ning esimese põlvkonna meetmete hindamisele. Samuti peaks see põhinema Euroopa lisandväärtuse vajaduse üldpõhimõttel ja solidaarsusel ning austusel subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete vastu. Samaaegselt peab see mitmeaastane kava tegelikult ja märkimisväärselt suurendama vastastikust usaldust ning edendama ühist poliitikat, sealhulgas praktilist koostööd, kõigi meie kodanike huvides.
9. Kuni kõnealuse uue programmi vastuvõtmiseni tuleb jätkata samas tempos. Eelkõige rõhutab Euroopa Ülemkogu mitmeid varjupaiga- ja migratsioonivaldkonna prioriteete. Uus Euroopa Piirivalveagentuur, mida käsitlev määrus ootab lõplikku vormistamist, peaks tööd alustama 2005. aasta alguses. Merepiiride majandamiskava rakendamine tuleks läbi vaadata. Nõukogu ja komisjoni kutsutakse üles kaaluma edasisi ettepanekuid tagasisaatmise korraldamist reguleeriva finantsinstrumendi kohta, koostades selle tagasisaatmise valdkonnas tänaseks saadud kogemuste põhjal. Samuti kutsutakse nõukogu üles vaatama läbi rahvusvahelist kaitset vajavate isikute Euroopa Liitu lubamist käsitlevas komisjoni teatises ja seadusliku ning ebaseadusliku sisserände vahekorda käsitlevas teatises esitatud ettepanekuid.
10. Narkomaania ja narkokaubandus on laastavad probleemid, millega tuleb aktiivselt tegeleda. Nõukogu kutsutakse üles hiljemalt 2004. aasta detsembriks kokku leppima ettepanekute osas uue ELi narkootikumidealase strateegia kohta ajavahemikuks 2005-2012. Kõnealused ettepanekud peaksid võtma arvesse komisjoni lõplikku hinnangut aastate 2000-2004 narkootikumidealasele strateegiale ja tegevusplaanile ning samuti hiljutise Dublini konverentsi "ELi narkootikumidealane strateegia/ Tee tulevikku" tulemusi.

Terrorismivastane võitlus

11. Euroopa Ülemkogu võttis oma kevadisel istungil Madridi pommiplahvatuste järelkajana vastu laiaulatusliku terrorismialase deklaratsiooni. Sellega kinnitab ülemkogu veel kord oma otsustavust astuda terrorismiohule vastu järeleandmatult ja põhjalikult. ELi terrorismivastase koordinaatori ametissenimetamine aitab parandada ELi meetmete koordineerimist ja nähtavust kõnealuses valdkonnas.

12. Euroopa Ülemkogu tervitab oma 25. märtsi deklaratsiooni rakendamisaruanne. Vahepeal on saavutatud olulist edu. Märkimisväärsete sammude hulgas on töö lõpetamine direktiiviga kuriteohvritele hüvitise maksmise kohta; määrus, millega Schengeni infosüsteemile antakse uusi funktsioone, muu hulgas seoses terrorismivastase võitlusega; nõukogu otsus viisa infosüsteemi loomise kohta ning Europoli ja Eurojusti vaheline leping.
13. Euroopa Ülemkogu tervitab nõukogu poolt läbivaadatud tegevuskava/teejuhti ning kutsub institutsioone ja liikmesriike üles täitma oma täitmata kohustusi kehtestatud tähtaegade jooksul. Ülemkogu vaatab tegevuskava/teejuhi rakendamise läbi kaks korda aastas alates oma 2004. aasta detsembri istungist.
14. Euroopa Ülemkogu tervitab peasekretäri/kõrge esindaja aruanne kõiki terrorismiohu aspekte hõlmava luurekompetentsi lisamise kohta nõukogu sekretariaadile. Euroopa Ülemkogu soovib, et peasekretär/kõrge esindaja vastava korra võimalikult kiiresti rakendaks, võttes arvesse 8. juunil 2004. aastal toimunud nõukogu (justiits- ja siseministrid) kohtumisel avaldatud seisukohti. Samuti taotleb ülemkogu, et peasekretär/kõrge esindaja jätkaks kõnealuse küsimuse läbivaatamist ning annaks aru saavutatud edusammudest 2004. aasta detsembri Euroopa Ülemkogul.
15. Praktiliste ja operatiivküsimuste osas tervitab Euroopa Ülemkogu terrorismivastase rakkerühma taasloomist Europolis, samme, mis on astunud kriminaalteabe ja operatiivinfo Europolile edastamise elavdamiseks, nõukogu tööstruktuuride tugevdamiseks tehtud otsust ning liikmesriikide julgeolekuasutuste juhtide otsust kohtuda korrapäraselt terrorismivastase võitluse grupi vormis. Ülemkogu taotleb, et nõukogu jätkaks tööd ettepanekutega politsei juhtide rakkerühma tegutsemisvõime tugevdamiseks, eesmärgiga võtta vastu uus kord hiljemalt 2004. aasta detsembris.
16. Paljudes prioriteetsetes valdkondades peab nüüd töö jätkuma tõeliselt operatiivselt. Komisjon on avaldanud mahuka teatise õiguskaitsealase teabepoliitika kohta ning tal palutakse esitada oma ettepanekud võimalikult kiiresti. Nõukogu kutsutakse üles koostama 2004. aasta detsembriks ühtset üldist lähenemisviisi terrorismi rahastamise tõkestamise edasiseks tugevdamiseks kõrge esindaja ja komisjoni poolt tehtud ettepanekute põhjal. 2005. aasta juuniks peaks nõukogu jõudma kokkuleppele terrorismiga seotud õigusrikkumisi hõlmava teabevahetuse ja koostöö algatuse ning sideandmete säilitamise algatuse osas. Õiguskaitseasutuste vahelise teabe- ja luureandmete vahetuse algatuse osas tuleks kokkuleppele jõuda 2005. aasta detsembriks.

17. Nõukogul ja komisjonil palutakse hinnata liikmesriikide suutlikkust nii eri liiki terrorismirünnakute tõkestamisel kui toimetulekul nende tagajärgedega, teha kindlaks parimad lahendused ning pakkuda välja vajalikud meetmed. Olemasolevat elanikkonna kaitse alast koostööd tuleks tõhustada vastavalt liikmesriikide soovile tegutseda solidaarselt mis tahes liikmesriigis toimuva või välismaal elavate ELi kodanike vastu suunatud terrorismirünnaku puhul. Nõukogul palutakse peasekretäri/kõrge esindaja ja komisjoni koordineeritud lähenemisviisi põhjal koostada käesoleva aasta lõpuks üldine strateegia elutähtsate infrastruktuuride kaitse tõhustamiseks.

Integreeritud lähenemine

18. Euroopa Ülemkogu rõhutab Euroopa Liidu laiaulatuslike vahendite kasutamise tähtsust seoses kõikide terrorismile kaasaaitavate tegurite käsitlemisega. Ülemkogu rõhutab vajadust kindlustada terrorismivastase võitluse täielik integreerimine ELi välispoliitikasse ning soovib, et detsembris toimival Euroopa Ülemkogul esitataks konkreetsed ettepanekud, kuidas seda kõige efektiivsemalt saavutada.

19. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et solidaarsus ja rahvusvaheline koostöö on terrorismivastase võitluse ja selle algpõhjustega tegelemise lahutamatu osa. Euroopa Liit jätkab algatuste väljatöötamist tihedama koostöö tegemiseks rahvusvaheliste organisatsioonidega, eelkõige ÜROga, ning selleks, et säilitada võimalikult tihedam koordineerimine Ameerika Ühendriikide ja teiste partneritega. Kolmandate riikidega peetavas poliitilises dialoogis peab terrorismivastane võitlus mängima kesksel rolli, rõhuasetusega eelkõige rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimisel ja kohaldamisel, terrorismi rahastamise tõkestamisel, terrorismile kaasaaitavate teguritega tegelemisel ning nende leviku tõkestamisel ja relvastuskontrollil.

II. LAIENEMINE

Bulgaaria ja Rumeenia

20. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et Bulgaaria ja Rumeenia on praeguse ühinemislaine, millega 1. mail 2004. aastal ühines liiduga kümme uut liikmesriiki, lahutamatuks osaks. Liit tuleb meelde, et põhimõtteid, millest lähtuti kümne uue liikmesriigiga peetud **ü**hinemisläbirääkimistel kohaldatakse jätkuvalt ka Bulgaaria ja Rumeenia suhtes, kes on sellesama kaasava ja pöördumatu laienemisprotsessi osa.

21. Euroopa Ülemkogu tervitab Bulgaaria ja Rumeenia poolt viimastel kuudel ühinemisläbirääkimistel saavutatud märkimisväärsed edu ning rõhutab uuesti liidu ühist eesmärki tervitada kõnealust kahte riiki liidu liikmetena 2007. aasta jaanuaris, kui nad selleks valmis on.

22. Bulgaaria ja Rumeenia jaoks õiglase ja tasakaalustatud finantsraamistiku-alase kokkuleppe saavutamiseks aasta alguses sillutas liit tee peamiste finantsküsimumustega seotud peatükkide kohta peetavate läbirääkimiste lõpetamisele, millega ühinemisläbirääkimised kõnealuse kahe riigiga jõudsid otsustavasse etappi. Eeldusel, et Bulgaaria ja Rumeenia säilitavad oma tegeliku ja toimiva edu liitumiseks teostatavate reformide läbiviimisel ja ettevalmistuste tegemisel, kinnitab liit oma kavatsust lõpetada ühinemisläbirääkimised mõlema riigiga edukalt 2004. aastal vastavalt kummagi edusammudele.

23. Liit märgib suure rahuldustundega, et kõik Bulgaariaga peetavate läbirääkimiste olemasolevad peatükid on ajutiselt suletud ning et Rumeenia on samuti teinud märkimisväärsed edusamme ja on kõnealuse eesmärgi saavutamisele tunduvalt lähemal. Liikmesriigid ja komisjon jätkavad Rumeenia abistamist selles osas. Euroopa Ülemkogu ootab komisjoni 2004. aasta korralist aruannet, milles antakse hinnang kõnealuse kahe riigi suutlikkuse kohta kanda kõiki liikmesusega kaasnevaid kohustusi ühinemise hetkeks. Eesmärgiga allkirjastada ühinemisleping Bulgaaria ja Rumeeniaga 2005. aastal võimalikult vara, algab ühinemislepingu eelnõu koostamine kahe riigi jaoks 2004. aasta juulis.

24. Valmisolek liikmesusega kaasnevate kohustuste võtmiseks on Bulgaaria ja Rumeenia jaoks otsustava tähtsusega. Seetõttu kutsub liit mõlemat riiki üles oma jõupingutusi veelgi suurendama, et olla valmis liikmeks saamiseks 2007. aasta jaanuaris. Liit rõhutab, et eelkõige peaks Bulgaaria ja Rumeenia tähelepanu pöörama haldussuutlikkusele ja kohtusüsteemi suutlikkusele, ning samuti majandus- ja struktuurireformi jätkamisele ning läbirääkimistel võetud kohustuste täielikule ja õigeaegsele täitmisele. Liit jälgib tähelepanelikult ettevalmistusi ja kohustuste täitmist kõikides *acquis* valdkondades.

Türgi

25. Euroopa Ülemkogu tervitab Türgi poolt tänaseks reformimisel saavutatud märkimisväärset edu, muuhulgas mais vastu võetud olulisi ja laiaulatuslikke põhiseaduse muudatusi. Ülemkogu tervitab Türgi valitsuse jätkuvaid ja püsivaid püüdlusi Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide täitmisel. Seoses sellega rõhutab Euroopa Ülemkogu teha jääva seadusandliku töö lõpuleviimise tähtsust ja jõupingutuste kiirendamise olulisust, et tagada otsustav edasimineku reformide täielikul ja õigeaegsel läbiviimisel kõikidel haldussüsteemi tasanditel kogu riigis.
26. Euroopa Liit toetab jätkuvalt Türgit tema ettevalmistustes ja töös liitumiseelse strateegia täielikuks rakendamiseks, eelkõige seose kohtusüsteemi toimimise tõhustamise ja sõltumatus suurendamisega, üleüldise põhivabaduste (ühinemis-, sõna- ja usuvabadus) kasutamise raamistikuga, kultuuriliste õigustega, tsiviil- ja militaarsuhete Euroopa tavaga ühtlustamisega ning olukorraga riigi kaguosas.
27. Liit kinnitab veel kord oma otsust avada ELi ühinemisläbirääkimised Türgiga ilma viivitusteta, kui Euroopa Ülemkogu otsustab 2004. aasta detsembris komisjoni aruande ja soovitusel põhjal, et Türgi täidab Kopenhaageni poliitilisi kriteeriume.
28. Euroopa Ülemkogu julgustab Türgi valitsust püüdlema kindlalt finants- ja makromajandusliku stabiilsuse poole, mis hõlmab muu hulgas struktuurireformi kava täielikku elluviimist.
29. Euroopa Ülemkogu kutsub Türgit üles lõpetama läbirääkimised komisjoniga ühenduse ja selle 25 liikmesriigi nimel Ankara lepingu muutmiseks, et võtta arvesse uute liikmesriikide ühinemine.
30. Euroopa Ülemkogu tervitab Türgi valitsuse positiivset panust ÜRO peasekretäri jõupingutustesse saavutada Küprose probleemile üldine lahendus.

Horvaatia

31. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni arvamust Horvaatia ELi liikmeks saamise taotluse kohta ja soovitud alustada ühinemisläbirääkimisi. Euroopa Ülemkogu kaalus taotlust komisjoni arvamuse põhjal ja märkis, et Horvaatia täidab Kopenhaagenis 1993. aastal toimunud Euroopa Ülemkogul sätestatud poliitilisi kriteeriumeid ning nõukogu poolt 1997. aastal seatud stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi tingimusi. Euroopa Ülemkogu otsustas, et Horvaatia on kandidaatriik ja et ühinemisprotsess tuleks käivitada.
32. Euroopa Ülemkogu otsustas läbirääkimiste alustamiseks kutsuda kokku kahepoolse valitsustevahelise konverentsi Horvaatiaga 2005. aasta alguses. Enne läbirääkimisi lepib nõukogu kokku üldise läbirääkimiste raamistiku, võttes täielikult arvesse viienda laienemisprotsessi kogemust. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil esitada sellekohane hinnang enne oma mandaadi lõppemist. Ülemkogu kinnitab, et läbirääkimiste aluseks on Horvaatia enda saavutused ja nende kiirus sõltub vaid Horvaatia edusammudest liikmeks saamise nõuete täitmisel.
33. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et Horvaatia peab jätkama täielikku koostööd endise Jugoslaavia rahvusvahelise kriminaaltribunaliga ja astuma vajalikke samme tagamaks, et leitaks ülejäänud süüdistatavad ning nad saadetak edasi Haagi. Samuti peab Horvaatia tegema edasisi jõupingutusi vähemuste õiguste, pagulaste tagasisaatmise, õigussüsteemi reformi, piirkondliku koostöö ja korrupsiooni vastu võitlemise valdkondades.
34. Läbirääkimiste ettevalmistamiseks tuleb alustada *acquis* läbivaatamist, mida oleks parim teha Horvaatiaga sõlmitud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu raames.
35. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil koostada Horvaatiale ühinemiseelne strateegia koos vajaliku finantsinstrumendiga.
36. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks Horvaatia otsuse mitte kohaldada EL liikmesriikidele ökoloogilise ja kalapüügikohtade kaitsetsooni (Ecological and Fisheries Protection Zone) mis tahes aspekte. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu Itaalia, Sloveenia ja Horvaatia kokkulepet, mille kõnealused riigid sõlmisid Brüsselis 4. juunil 2004.

Horvaatia staatuse mõju teistele Lääne-Balkani riikidele

37. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et kandidaatriigi staatuse saavutamine Horvaatia poolt peaks julgustama teisi Lääne-Balkani riike jätkama reformide läbiviimist. Ülemkogu kinnitab veel kord oma pühendumist Thessaloniki tegevuskava täielikule rakendamisele, milles näidatakse selgelt, et Lääne-Balkani riikide tulevik on kuuluda Euroopa Liitu. Piirkonna üksikute riikide edusammud Euroopa integratsiooni suunal jätkuvad paralleelselt piirkondliku lähenemisviisiga, mis on endiselt ELi poliitika tähtis osa. Euroopa Ülemkogu kutsub Horvaatiat üles jätkama omapoolse olulise panuse andmist tihedama piirkondliku koostöö arenguks.
38. Euroopa Ülemkogu võttis vastu käesolevale dokumendile lisatud järeltused Serbia presidendivalimiste kohta.

III. FINANTSPERSPEKTIIVID

39. Euroopa Ülemkogu juhib tähelepanu analüüsiraportile, mille koostas eesistujariik nõukogu eeltöö põhjal. Ülemkogu peab raportit kasulikuks vahendiks teemade ja seisukohtade selgitamisel ning komisjonile tagasiside andmisel tema poolt avaldatud teatise kohta ja seadusandlike ettepanekute ettevalmistamisel. Järgmist eesistujariiki kutsutakse üles jätkama tööd analüüsiraportis määratletud küsimustega. Edasises töös finantsperspektiividega tuleks täielikult arvestada liikmesriikide erinevate seisukohtadega ning võtta arvesse mitmeaastases strateegilises programmis ettenähtud ajakava.

IV. MAJANDUS- JA SOTSIAALKÜSIMUSED, TÖÖHÕIVE JA KESKKOND

Majanduspoliitilised üldsuunised ja tööhõivesuunised

40. Euroopa Ülemkogu toetab ajakohastatud majanduspoliitiliste üldsuuniste eelnõud, mis sisaldab konkreetset viidet eurotsoonile, ja tööhõivesuuniste eelnõud ning tööhõivealaseid soovitusi. Ülemkogu tervitab kahte peamist uuendust majandus- ja tööhõiveprotsessides käesoleval aastal: kümne uue liikmesriigi integreerimist olemasolevasse poliitilisse raamistikku ja hr Wim Koki juhitud tööhõive rakkerühma aruandes esitatud seisukohtade lülitamist tööhõivealastesse soovitustesse. Ülemkogu rõhutab, et liikmesriigid peavad tagama mõlemate suuniste ja soovitude täieliku ja ühtse rakendamise.

Lissaboni reformi kava

41. Euroopa Ülemkogu tervitab pärast kevadist kohtumist tehtud edusamme kodanikele otsest ja konkreetset kasu toovate oluliste meetmete osas, mis kuuluvad liidu sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna eesmärkide hulka. Seejuures tunnustab ülemkogu nõukogu head koostööd ametist lahkuva Euroopa Parlamendi ja komisjoniga märkimisväärseid võimalusi ja väljakutseid pakkunud ajal. Eelkõige soovib Euroopa Ülemkogu rõhutada suuri edusamme järgmistes valdkondades:

- (1) **finantsteenuste tegevuskava**, mille järelejäänud läbipaistvust ja investeerimisteenuseid puudutavate elementide osas tehti vajalikke otsuseid;
- (2) Euroopa kodanike, ettevõtete ja teenuste **mobiilsus** kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise, sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise, Europassi ja Euroopa ravikindlustuskaardi kasutuselevõtmist käsitlevate õigusaktide kaudu;
- (3) **intellektuaalomandi õigus** ja arvutit kasutavate leiutiste patentimise kord, mis on saavutatud Euroopa innovatsiooni stimuleerimiseks ja kaitsmiseks mõeldud meetmete kokku leppimise teel;
- (4) **tarbijakaitse**, rakendamise ja ebaausate kaubandustavade vastaste meetmete kaudu;
- (5) **keskkonnakaitse**, õhukvaliteedi parandamise, merekeskkonna kaitse, keskkonnaalase vastutuse, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja kliimamuutust käsitlevate meetmete rakendamise teel, kaasa arvatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kõikide vajalike mehhanismide sätestamine Kyoto protokolliga eesmärkide täitmise hõlbustamiseks;
- (6) **infrastruktuuri areng**, üleeuroopalisi transpordi- ja energiavõrke puudutavate otsuste kaudu.

42. Euroopa Ülemkogu avaldab kahetsust, et ei ole osutunud võimalikuks kindlustada ühehäälselt nõusolekut ühenduse patendi määruse vastuvõtmiseks; edasiliikumise viiside üle otsustamiseks tuleks võtta järelemõtlemisaega, arvestades kõikide liikmesriikide toetust ühenduse patendi põhimõttele.

43. Kajastades Lissaboni strateegia võrdõiguslikkuse eesmärke avaldab Euroopa Ülemkogu nõukogus saavutatud poliitilise kokkuleppe alusel toetust Euroopa soolise võrdõiguslikkuse instituudi loomisele ja kutsub komisjoni üles esitama konkreetset ettepanekut.

44. Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset nõukogule ja liikmesriikidele edasiste jõupingutuste tegemiseks, et täita Lissaboni strateegia rakendamisel tekkinud vajakajäämisi.
45. Pidades silmas ettepanekute ja algatustega tehtud esialgset head tööd, mis aitab veelgi kaasa jätkusuutlikule majanduskasvule ja arengule, kutsub Euroopa Ülemkogu tungivalt üles kiirelt käsitlema, muu hulgas seoses järgmisi teemasid:
- kõik vajalikud meetmed **parema õigusloome** tagamiseks Euroopa Liidus;
  - **äriühingute üldjuhtimise** parandamine;
  - **teenuste** raamdirektiivi eelnõu;
  - **üldhuviteenuste** valge raamatu arutamine;
  - kemikaalide kontrollisüsteemi (REACH) käsitlev ettepanek;
  - **teadustöötajate mobiilsuse** soodustamine kui näide praktilistest meetmetest innovatsiooni edasiseks stimuleerimiseks;
  - **säästva arengu strateegia** ümbervaatamine;
  - edasine töö **heitkoguste vähendamise strateegiatega** kliimamuutuse kontekstis ja **keskkonnatehnoloogiate** edendamisel;
  - sobivate meetmete rakendamine, et saavutada kokkulepitud eesmärk peatada **bioloogilise mitmekesisuse** kahanemine aastaks 2010;
  - komisjoni teatise **äärepoolsete alade** strateegia kohta läbivaatamine.
46. Lissaboni strateegia vahearuande ettevalmistamisel ootab Euroopa Ülemkogu kõrgetasemelise töörühma aruande esitamist komisjonile 1. novembriks 2004.

V. PÕHJA-IIRI RAHUPROTSESS

47. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks Põhja-Iiri rahuprotsessi käesolevad raskused ja toetab kahe asjaomase valitsuse jõupingutusi taastada omavalitsusinstitutionid. Nende jõupingutuste toetamiseks palub ülemkogu komisjonil uurida võimalust ühtlustada programmi PEACE II ja Rahvusvahelise Iirimaa Fondi sekkumistegevusi teiste 2006. aastal lõppevate struktuurifondide programmide sekkumistegevustega, sealhulgas selle finantsmõju.

VI. VÄLISSUHTED/ÜHINE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA (ÜVJP)/EUROOPA JULGEOLEKU- JA KAITSEPOLIITIKA (ÜJKP)

Euroopa julgeolekustrateegia

48. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord, et 2003. aasta detsembris Euroopa Ülemkogus vastu võetud Euroopa julgeolekustrateegia on poliitika määratlemise peamine raamistik. Viimase kuue kuu jooksul on järeltööd edendatud, kaasa arvatud esialgse tööna määratletud neljas valdkonnas (tõhus multilateraalsus, mille keskmes on ÜRO; terrorismivastane võitlus; strateegia Lähis-Ida piirkonna ning tervikpoliitika Bosnia ja Hertsegoviina suhtes). Euroopa Ülemkogu palus järgneval eesistujariigil koostöös peasekretäri/kõrge esindaja ja komisjoniga seda tööd jätkata.
49. Euroopa Ülemkogu tervitab eriti keskendumist efektiivsele multilateraalsusele, edastades ELi panuse ohte, väljakutseid ja muutusi käsitleva ÜRO peasekretäri kõrgetasemelise paneeli (UN Secretary General's High Level Panel on Threats, Challenges and Change) töösse tugevdatud ÜRO toetuseks; tehtud tööd ELi ja ÜRO 24. septembri 2003. aasta kriisireguleerimise alase koostöö ühisdeklaratsiooni rakendamisel; ja peamiste regionaalsete partneritega ühiselt võetud kohustusi tõhusa mitmepoolsuse toetamisel. Ülemkogu ootab samuti ettepanekuid peasekretäri/kõrge esindaja ja komisjoni poolt konkreetsete sammude osas, millega edendada reeglitepõhise rahvusvahelise korra arengut.
50. Euroopa Ülemkogu tervitab piiravate meetmete (sanktsioonide) kasutamise põhimõtete heakskiitmist nõukogu poolt Euroopa julgeolekustrateegiaga kooskõlas oleva tõhusama mitmepoolsuse poliitilise raamkava edasise arengu kontekstis.
51. Euroopa Ülemkogu võttis vastu tervikpoliitika Bosnia ja Hertsegoviina suhtes, kavandades konkreetseid meetmeid ELi osaluse terviklikkuse ja tõhususe suurendamiseks Euroopa perspektiivi toetamisel Bosnias ja Hertsegoviinas.
52. Kahte ülejäänud teemat – terrorismivastast võitlust ja Lähis-Ida piirkonna suhtes kohaldatavat strateegiat – käsitletakse mujal käesolevates järeldustes.

Vaesuse ja HIV/AIDSi vastu võitlemine

53. Liit peab jätkama oma juhirolli tugevdamist võitluses ülemaailmse vaesusega. Euroopa Ülemkogu väljendab oma muret seoses takerdunud arenguga aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel, eriti Aafrikas. Ülemkogu kinnitab veel kord, et EL intensiivistab oma jõupingutusi Monterreys võetud kohustuste täitmisel, kaasa arvatud uute rahastamisallikate leidmise kaudu, ning toetab tugevalt ÜRO katseid kiirendada eesmärkide saavutamist.
54. Euroopa Ülemkogu juhib veel kord tähelepanu HIV/AIDSi jätkuvale hävitustööle paljudes maailma vaeseimates riikides: hoolimata mõningasest edust, nullib pandeemia Aafrikas aastakümnete jooksul tehtud jõupingutusi ja levib mõnedes teistes piirkondades ärevust tekitava kiirusega. ELi ja teiste rahvusvaheliste partnerite püsivad jõupingutused on hädavajalikud. Euroopa Ülemkogu kutsub liitu ja asjaomaseid regionaalseid asutusi üles eesistujariigi poolt 23. ja 24. veebruaril Dublinis korraldatud ministrite konverentsi "HIV/AIDS Euroopas ja Kesk-Aasias" tulemuste põhjal võtma tõhusaid järeloometmeid.

Poliitika ülesannete käsitlemine

55. Liit astub olulisi samme, et täita mitmeid poliitika põhiülesandeid. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks eesistujariigi aruande ELi tegevusest konfliktiennetuse raames; järgmisi eesistujariike kutsutakse üles toetuma tehtud märkimisväärsetele edusammudele, et muuta liit selles valdkonnas ühtsemaks, suutlikumaks ja aktiivsemaks. Inimõiguste valdkonnas tervitab Euroopa Ülemkogu inimõiguste kaitsjaid käsitlevate ELi suuniste vastuvõtmist ning lapsi ja relvastatud konflikti puudutavate ELi suuniste rakendamise strateegia vastuvõtmist.
56. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma kohustust kasutada kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid võitluses massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamisel; ülemkogu kiidab heaks ELi massihävitusrelvade leviku strateegia rakendamise aruande ja võttis vastu deklaratsiooni massihävitusrelvadega seotud materjale käsitlevate kriminaalsanktsioonide kohta.

Aktiivsem ja suutlikum Euroopa Liit

57. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks eesistujariigi Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) arenguaruande, mis sisaldab järgmise eesistujariigi mandaati.

58. Ülemkogu tervitab märkimisväärseid edusamme, mis on tehtud EJKP missiooni ettevalmistamisel stabiliseerimisjõudude (SFOR) kohaloleku jätkuna Bosnias ja Hertsegoviinas. Ülemkogu taotleb, et järgmine eesistujariik ja peasekretär/kõrge esindaja jätkaks tööd EJKP missiooni tegevuse planeerimisel, juhul kui NATO otsustab oma eelseisval tippkohtumisel Istanbulis SFORi kohalviibimise lõpetada. See on konkreetne näide strateegilisest partnerlusest NATOga kriiside ohjamisel.
59. Euroopa Ülemkogu märgib kahe käimasoleva EJKP missiooni – ELi politseimissioon Bosnias ja Hertsegoviinas ja operatsioon Proxima endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis – edukat tegevust. Samuti tervitab ülemkogu edusamme, mida tehakse ELi esimese EJKP raames toimuva õigusriigi missiooni käivitamiseks, mis peaks Gruusias peatselt algama.
60. ELi suutlikkuse tõstmisel on saavutatud kindlat edu. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks Peaesmärk 2010 (Headline Goal 2010). Euroopa Ülemkogu kiidab samuti heaks tsiviilkriisi reguleerimise tegevuskava ja tervitab astunud samme, et veelgi parendada ELi suutlikkust viia läbi sõjalisi kiirreageerimisoperatsioone kriiside reguleerimiseks. Ülemkogu toetab samuti korra väljatöötamist, mille kohaselt EL saaks võimaldada sõjalist võimsust ÜRO toetuseks. Järgmist eesistujariiki ja peasekretäri/kõrget esindajat kutsutakse üles selles küsimuses ÜROga suhteid jätkama.
61. Euroopa Ülemkogu tervitab kokkulepet ühismeetme osas, millega luuakse alus Euroopa Kaitseagentuuri asutamisele.
62. Euroopa Ülemkogu tervitab olulisi edusamme, mis on tehtud dokumendi "Euroopa kaitsepoliitika: NATO/ELi konsultatsioonid, planeerimine ja operatsioonid" rakendamisel, nagu on määratletud käesoleva dokumendi lisa vastu võetud järeldustes, ja nõustub jätkama tööd plaanipäraselt. Ülemkogu rõhutab nende meetmete võimalikult peatse jõustumise ja vajalike ressursside esmajärjekorras eraldamise tähtsust, millega võimaldatakse uutel EJKP rajatistel alustada tööd vastavalt kokku lepitud ajakavale.

Uute partnerlusalgatuste loomine

Euroopa naabruspoliitika

63. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni ettepanekuid Euroopa naabruspoliitika osas ja kiidab heaks üldasjade ja välissuhete nõukogu 14. juuni järeldused. Laienemine on lähendanud liitu tema ida- ja lõunanaabritele. Euroopa Ülemkogu rõhutab, millist tähtsust omab tema jaoks partnerlusele ja ühisomandile tugineva ning ühistele demokraatlikele väärtustele ja inimõiguste austamisele toetava koostöö tugevdamine nimetatud naabritega.
64. Euroopa Ülemkogu tervitab dialoogi tõhustamist kõigi Euroopa naabruspoliitika partneritega nii idas kui lõunas. Ülemkogu märgib, et eelseisev 8. juuli tippkohtumine annab võimaluse teha kokkuvõtte ELi ja Ukraina suhetest. Samuti tervitab ülemkogu Armeenia, Aserbaidžani ja Gruusia kaasamist heanaaberluspoliitikasse. EL saab selle kaudu veel ühe olulise instrumendi, millega aidata kaasa edu saavutamisele kõigis neis riikides reformi laiemas tegevusraamistikus. Selles kontekstis tervitab Euroopa Ülemkogu Brüsselis 16. juunil peetud rahvusvahelise Gruusia doonorriikide konverentsi ülimalt positiivset tulemust. Samuti on võimalik laiendada Euroopa naabruspoliitikast tulenevaid kõiki eeliseid Valgevenele, kui riigis on pärast vabu ja õiglasi valimisi sisse viidud demokraatlik valitsemisvorm; tugevdatud toetus tsiviilühiskonnale Valgevenes aitab luua demokraatlikumat, stabiilsemat ja jõukamat riiki.
65. Euroopa Ülemkogu nõustub, et Euroopa naabruspoliitika tegevuskavad tuleb välja töötada kõigi Euroopa-Vahemere piirkonna partneritega, kellel on jõusolev assotsiatsioonileping. Ülemkogu kutsub nõukogu ja komisjoni üles tööd jätkama. Ülemkogu märgib, et juuliks esitab komisjon, vajadusel kõrge esindaja panuse toel, nõukogule arutamiseks ettepanekud esimeste tegevuskavade kohta idas ja lõunas paiknevate riikidega, mis on koostatud partnerriikidega konsulteerides.

Strateegiline partnerlus Vahemere ja Lähis-Ida piirkonna riikidega

66. Euroopa Ülemkogu kiitis heaks eesistuja, peasekretäri/kõrge esindaja ja komisjoni aruande ELi strateegilise partnerluse kohta Vahemere ja Lähis-Ida piirkonna riikidega, millega luuakse ühtne alus ELi poliitikale asjassepuutuvate riikide suhtes, määratledes üldised põhimõtted ja eesmärgid.

67. Strateegilise partnerluse eesmärk on Vahemere ja Lähis-Ida piirkonnas edendada ühise tsooni arengut, kus valitseks rahu, õitseng ja progress. Sellega määratletakse konkreetne poliitiline kava, mille alusel püüab liit partnerluse ja dialoogi kaudu ning tunnustades mitmekesisusi:
- (7) edendada poliitilist reformi, head valitsemistava, demokraatiat ja inimõigusi;
  - (8) stimuleerida kaubandus- ja majanduskoostööd, majanduse liberaliseerimist ja inimestevahelisi kontakte;
  - (9) edendada konfliktide ennetamist ja lahendamist Vahemere ja Lähis-Ida piirkonna riikidega ning meetmeid terrorismi, massihävitusrelvade leviku ja ebaseadusliku sisserändega võitlemiseks.
68. Euroopa Liit kinnitab veel kord oma nägemust, et pole võimalik täielikult üles ehitada ühist rahu, õitsengu ja progressi piirkonda ilma õiglase ja püsiva lahenduse leidmiseta Araabia-Iisraeli konfliktile. Siiski ei saa edusamme konflikti lahendamisel seada eeltingimuseks meie Vahemere ja Lähis-Ida partnerite õlgadel lasuvate kiireloomuliste reformidega seotud raskuste ületamiseks ega ka vastupidi.
69. Euroopa Ülemkogu tunnustab, et nimetatud probleeme ei saa lahendada *status quo*'d säilitades. Ülemkogu tervitab Vahemere ja Lähis-Ida riikide nõusolekut selles küsimuses. Kõnealuste riikide pühendumist reformile väljendavad nii nende liiduga peetavad nõupidamised kui ka nende avaldused üldsusele, eelkõige 22.–23. mai 2004. aasta Araabia Liiga tippkohtumise Tuneesia deklaratsioon ning varasemad Aleksandria ja Sana'a deklaratsioonid.
70. Euroopa Liit püüdleb oma partneritega nende eesmärkide poole eelkõige olemasolevate struktuuride ja korralduste kaudu. Euroopa-Vahemere piirkonna partnerlus ja Euroopa heenaaberluspoliitika jäävad liidu suhete nurgakiviks Vahemere piirkonna maadega. Euroopa Liit tugevdab suhteid ka Pärsia lahe koostööõukogu liikmete ja teiste Lähis-Ida riikidega. Liit kindlustab, et nende instrumentide ja raamistike hõlmatud piirkondlikud ja kahepoolsed abiprogrammid peegeldavad ülalnimetatud eesmärke ja aitavad kaasa nende saavutamisele.
71. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord ELi valmisolekut koos USA ja muude partneritega teha koostööd asjassepuutuvate riikidega. Ülemkogu ootab Lähis-Ida rahuprotsessi ülevaatamist ja meie vastastikuste püüete koordineerimise võimaluste uurimist, et aidata reformi edenemisele kaasa tulevasel ELi ja USA tippkohtumisel 26. juunil 2004.

72. Euroopa Ülemkogu jälgib arengut strateegilise partnerluse raames ning vaatab selle edusammud ja tulevased suunad üle 2005. aasta juunis.

Töö strateegiliste partneritega

73. Liit jätkab oma suhete arendamist olulisemate strateegiliste partneritega tulemusliku koostöö kaudu erinevates valdkondades ja ka tippkohtumiste kaudu. Euroopa Ülemkogu väljendab oma veendumust, et ELi ja USA suhete tugevus, sügavus ja tähtsus avaldub edukal ELi ja USA tippkohtumisel 26. juunil; seda suhet tugevdatakse samuti laiendatud majanduspartnerluse ja tõhustatud ettevõtjate vahelise dialoogi kaudu. Olulist edu on viimase aja jooksul saavutatud EL ja Kanada suhetes, eriti Ottawa tippkohtumisel 18. märtsil. ELi ja Jaapani suhete jätkuvat tähtsust väljendab 22. juuni ELi ja Jaapani tippkohtumine.
74. Euroopa Ülemkogu tervitab ELi ja Venemaa tippkohtumise tulemusi 21. mail, sealhulgas kokkulepet, milleni jõuti seoses ettevalmistustega Venemaa ühinemiseks WTOga. Tippkohtumine toimus pärast partnerlus- ja koostöölepingu laienemist suurenenud liidule; EL ootab nüüd partnerlus- ja koostöölepingu protokoll viivitamatut ratifitseerimist. Ülemkogu tervitab samuti Venemaa valitsuse lubadust Venemaa piire Eesti ja Lätiga käsitlevate lepingute kiireks allkirjastamiseks ja ratifitseerimiseks. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et ees seisab töö meie Vene partneritega tiheda kava alusel, sealhulgas nelja "ühise ruumi" arendamise prioriteet. Olulise osa sellest kavast moodustab keskkonnaalane koostöö Läänemere-regioonis. Korrates oma üleskutset Venemaale Kyoto protokoll kiireks ratifitseerimiseks ja arvestades president Putini lubadusega kiirendada Venemaa liikumist ratifitseerimise suunas, kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles arutlema Vene ametivõimudega kasu üle, mida nii Venemaa kui muu maailm protokoll ratifitseerimisest saaksid.
75. Euroopa Ülemkogu rõhutab veel kord oma pühendumist vastastikusel arusaamisel ja dialoogil põhineva strateegilise partnerluse poole püüdlemisele Hiinaga ja strateegiliste suhete arendamisele Indiaga. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles jätkama relvaembargo üle kaalutlemist ELi üldiste suhete kontekstis Hiinaga.

Regionaalsuhted

76. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma pühendumist tugevdamiseks piirkondlike partneritega. Ülemkogu tervitab hiljutist edu EL ja Aafrika vahelises dialoogis, kaasa arvatud Dublini 1. aprilli troika kohtumise tulemusi ja julgustab edasisi jõupingutusi selle dialoogi arendamiseks ja tõhustamiseks. Uus eneseabi initsiatiiv, mille üheks näiteks on NEPAD, on tõeliselt edasiviiv jõud. Euroopa Ülemkogu tunnustab Aafrika Liidu poolt tehtud edusamme, iseäranis ülemandrilise rahu ja julgeoleku struktuuri rajamist, ja jätkab koostööd Aafrika Liidu ja allpiirkondlike organisatsioonidega. Aafrika rahutagamise mehhanismi edukas käikulaskmine, samuti töö Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames, loob aluse lähedasemale ja efektiivsemale koostööle ELi ja Aafrika vahel käsitlemaks eluliselt tähtsaid valdkondi: konfliktide haldamist ja nende vältimist.

77. Euroopa Ülemkogu tervitab samuti ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna suhete tugevdamist Guadalajara tippkohtumisel Mehhikos 28.–29. mail ja rõhutab oma pühendumist nende suhete potentsiaali täielikule väljaarendamisele. Guadalajara tippkohtumise tulemuste põhjal alustab liit ettevalmistusi järgmiseks tippkohtumiseks Viinis 2006. aastal.

Konkreetsed probleemid

78. Euroopa Ülemkogu arutas mitmeid konkreetseid probleeme. Ülemkogu võttis vastu otsused Iraagi ja Lähis-Ida rahu protsessi kohta, nagu on eelnevalt edastatud.

Sudaan/Darfur

79. Euroopa Ülemkogu rõhutab oma sügavat muret jätkuva humanitaarkriisi ja ulatuslike inimõiguste rikkumise üle Darfuris. Ülemkogu kutsub Sudaani valitsust üles tegema kõik endast sõltuva, et tagada humanitaarabi juurdepääs, tsiviilisikute ja humanitaartöötajate kaitse ja turvalisus ning mittesõjaväeliste relvastatud üksuste desarmeerimine. Ülemkogu tervitab N'djamena 8. aprilli 2004. aasta relvarahukokkulepet ning kutsub osapooli üles sõlmima poliitilise kokkulepe nii kiiresti kui võimalik. Ülemkogu toetab Aafrika Liidu (AL) jõupingutusi rakendada relvarahukokkuleppe järelevalvemehhanismid Darfuri piirkonnas ja kinnitab EL osaluse selles ning finantstoetuse kõnealusele missioonile.

Kongo Demokraatlik Vabariik

80. Euroopa Ülemkogu väljendab oma sügavat muret hiljutiste sündmuste üle Ida-Kongos, mis võivad seada ohtu üleminekuprotsessi. Ülemkogu kutsub Kongo juhtkonda võtma endale vastutus üleminekuprotsessi kava läbiviimisel ning kordab, et endiste võitlejate kiire desarmeerimine, demobiliseerimine ja taasintegreerimine ühiskonda ning samuti ühtse, integreeritud sõjaväe ja politsei asutamine on kriitilisteks teguriteks edu saavutamisel kõnealuses protsessis. Ülemkogu kinnitab veel kord, et toetab ÜRO operatsioone Kongo Demokraatlikus vabariigis. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki naaberriike, eelkõige Rwandat, üles tegema kõik, mis nende võimuses, et toetada rahuprotsesse Kongo Demokraatlikus Vabariigis ning teha koostööd nii kahepoolset kui ka mitmepoolset valdkondades, mis on seotud vastastikuste huvidega. EL on valmis abistama kõnealuseid riike nimetatud jõupingutuste osas.

Iraan

81. Euroopa Ülemkogu rõhutab liidu soovi liikuda tihedama koostöö poole Iraaniga Iraani poolt võetavate meetmete alusel, et käsitleda EL muret seoses Iraani tuumaprogrammi, terrorismivastase võitluse, inimõiguste ja Iraani lähenemisviisiga Lähis-Ida rahuprotsessi suhtes. Ülemkogu tunnustab IAEA käimasolevat tööd Iraanis ja soovib teha agentuuriga täielikku koostööd, pidades üleval täieliku läbipaistvuse vaimu tuumaprogrammi suhtes, et lahendada kõik olemasolevad probleemid. Euroopa Liit jätkab diskussiooni IAEA peadirektori ElBaradei hiljutise ettekande ja IAEA juhatajate nõukogu käesoleval ajal Viinis toimuva kohtumise valguses.

ÜRO peasekretäri Kosovo eriesindaja nimetamine

82. Euroopa Ülemkogu tervitab ÜRO peasekretäri avaldust kavatsuse kohta nimetada hr Soren Jessen Petersen oma eriesindajaks Kosovos ja UNMIK'i juhiks. EL teeb tihedat koostööd uue peasekretäri eriesindajaga ja toetab igati tema püüdlust kindlustada tõeliselt paljurahvuseline Kosovo, mis põhineb julgeolekunõukogu resolutsioonil 1244.

*****

17–18 JUUNI EUROOPA ÜLEMKOGU

PRESIDENDIVALIMISED SERBIAS

1. mail tähistas Euroopa Liit kümne uue liikmesriigi ühinemist ja Euroopa traagilise sõjajärgse jagatuse lõppemist. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord Thessaloniki tegevuskavas sisalduvat selget lubadust, et Serbia ja Montenegro ning teiste Lääne-Balkani riikide tulevik on Euroopa Liidus.

Euroopa Liit rõhutab, et presidendivalimised Serbias 27. juunil kujutavad endast otsustavat hetke Serbia, Serbia ja Montenegro riikide ühenduse ja nende suhete arengu jaoks Euroopa Liiduga. Euroopa Ülemkogu innustab Serbia rahvast kasutama oma demokraatlikku õigust valida ja tagada seda tehes Serbia otsustav eemaldumine möödunud aegade isolatsioonist ja lähenemine integratsioonile Euroopaga demokraatia, ümberkorralduste, piirkondliku koostöö ja austamise kaudu inimõiguste, õigusriigi ning rahvusvaheliste kohustuste vastu. Euroopa Liit soovib töötada koos Serbia juhtkonnaga Euroopa integratsiooni vaimus ning lähtudes ühisest pühendumusest Euroopa väärtustele.

17-18 JUUNI EUROOPA ÜLEMKOGU

EUROOPA KAITSEPOLIITIKA: NATO/EL KONSULTATSIOONID, PLANEERIMINE JA OPERATSIOONID

Euroopa Ülemkogu tervitas peasekretäri/kõrge esindaja aruannet (15. juuni 2004. aasta dokument nr 10596/04) siiani tehtud edusammude kohta ettepanekute edasiviimise osas, mis esitati dokumendis "Euroopa kaitsepoliitika: NATO/EL konsultatsioonid, planeerimine ja operatsioonid", mida tervitas Euroopa Ülemkogu detsembris 2003. aastal Brüsselis. Euroopa Ülemkogu kinnitas veelkord nende meetmete võimalikult kiire jõustamise ja vajalike vahendite esmajärjekorras tagamise tähtsust.

Euroopa Ülemkogu nõustus jätkama tööd tsiviil- /sõjaväelise üksuse loomisel ELi sõjalises staabi koosseisus, nagu on sätestatud eespool nimetatud aruandes, ning leppis kokku et üksus alustab tööd hiljemalt käesoleva aasta lõpus.

Euroopa Ülemkogu nõustus eelpool nimetatud aruande kohaselt jätkama tööd väikese ELi üksuse loomiseks Euroopa liitlasvägede kõrgeima peakorteri (SHAPE) ja NATO sidepidamise korraldamisel Euroopa Liidu sõjalise staabiga ja kutsus peasekretäri/kõrget esindajat võtma ühendust NATO peasekretäri eesmärgiga tagada varase kokkuleppe sõlmimine, mis jõustuks selle aasta lõpuks.

Euroopa Ülemkogu nõustus jätkama tööd operatsioonide keskuse loomisel. Euroopa Ülemkogu nõustus, et operatsioonide keskuse kiire loomise võime peaks olema loodud hiljemalt 1. jaanuariks 2006. Euroopa Ülemkogu kinnitas veelkord Euroopa Ülemkogu poolt 2003. aasta detsembris heaks kiidetud eesistujariigi dokumendis sätestatud suutlikkuse parameetrite tähtsust, eelkõige, et see ei ole alaline peakorter, et autonoomseid sõjaväelisi operatsioone korraldavad põhiliselt riiklikud peakorterid ja et ELi sõjalise staabi kollektiivse suutlikkuse kasutamise otsus võetakse vastu Sõjalise Komitee soovitusel, eelkõige kui on vaja ühist tsiviil- /sõjaväelist reageerimist ja kus riiklikku peakorteri ei ole määratletud. Sellega seoses ning samuti võttes arvesse suutlikkust ja muid iseärasusi, mis tulenevad asjaolust, et see ei ole alaline peakorter, nõustus Euroopa Ülemkogu, et operatsioonide keskuse eesmärgiks peaks olema asutamislepingus kavandatud ülesannete piires operatsioonide planeerimine ja läbiviimine operatsiooniga Artemis võrdses ulatuses. Euroopa Ülemkogu kutsus Euroopa Liidu Sõjalise Komitee ja Tsiviilkomitee nõuandel peasekretäri/kõrget esindajat üles esitama selle kohta üksikasjalikku ettepanekut, mis oleks aluseks edasisele arutelule poliitika- ja julgeolekukomitees. Ülemkogu meenutas, et saadud kogemuste põhjal võiks selle suutlikkuse ulatuse või olemuse edasisi arenguid uurida ning et selleks on vaja nõukogu edasist otsust.

Euroopa Ülemkogu rõhutas vajadust uute EJKP võimaluste ja olemasolevate nõukogu struktuuride vahelist koostoimet täielikult ära kasutada. Sellega seoses tervitas Euroopa Ülemkogu arusaamist, et tsiviil- /sõjaväeline üksus ja operatiivkeskuse ruumid peaks asuma samas hoones ELi Sõjalise Komitee peamiste struktuuridega ja samuti, nii palju kui võimalik, välis- ja poliitilis-sõjaliste asjade peadirektoraadi (DGE) politsei-sõjaväeliste struktuuridega.

17–18 JUUNI EUROOPA ÜLEMKOGU

IRAAK

Euroopa Liit kinnitab, et tema eesmärgiks on turvaline, stabiilne, ühendatud, jõukas ja demokraatlik Iraak, mis annab positiivse panuse piirkonna stabiilsusesse; Iraak, mis teeb konstruktiivset koostööd naabritega ja rahvusvahelise üldsusega ühiste ülesannete täitmisel. Liit nõustub, et EL tervikuna peaks tegema koostööd Iraagi vahevalitsuse ja Iraagi elanikega nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

Selle taustal soovib Euroopa Ülemkogu meelsasti näha Iraagi suveräänsuse taastamist 30. juuniks 2004 ja tervitab täielikult suveräänsuse Iraagi vahevalitsuse moodustamist ÜRO abiga, mis saab täisvolitused alates nimetatud päevast pärast okupatsiooni lõppemist ja ajutise koalitsioonivõimu laialisaatmist.

Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu ühehäälselt vastu võetud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1546, mis tagab iraaklastele rahvusvahelise toetuse oma poliitilise tuleviku vabal määramisel ja riigi taastamisel ning annab volitused ÜROle juhtiva rolli omamiseks poliitilisel üleminekuprotsessil vastavalt asjaoludele.

Euroopa Ülemkogu tervitab Iraagi uue peaministri pühendumist rahvusliku ühtsuse tugevdamisele ja rõhutab tulevase rahvusliku konverentsi tähtsust kui edasist võimalust poliitilise esindatuse suurendamiseks Iraagi poliitilistes institutsioonides enne 2005. aasta jaanuari valimisi.

Euroopa Liit tervitab väljavaadet üleminekuaja rahvusassamblee valimisteks 2005. aasta jaanuariks kui märkimisväärset sammu demokraatliku Iraagi loomisel. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu Iraagi valimisteks sõltumatu valimiskomisjoni moodustamist ja ÜRO juhtivat rolli Iraagi vahevalitsuse nõustamisel valimisprotsessi osas.

Euroopa Ülemkogu toetab komisjoni teatist "Euroopa Liit ja Iraak – tegevuse raamistik" ning kõrge esindaja ja komisjoni kirja, milles sätestatakse tegevuse täpsemad valdkonnad. Euroopa Ülemkogu taotleb, et üldasjade ja välissuhete nõukogu kaaluks juulikuisel istungjärgul komisjoni ja kõrge esindaja soovitusi ning lepiks kokku esimeste võetavate kohaste meetmete osas. Need meetmed võiksid hõlmata:

- jätkuvat tehnilise, majandusliku ja ülesehitamisabi pakkumist;
- ÜROga tiheda koostöö rajamist, sealhulgas valimisteks valmistumisel;
- ELi esinduse suurendamist Iraagis, nii kuidas asjaolud võimaldavad;
- poliitilise dialoogi alustamist;
- ELi dialoogi Iraagi naabritega, et julgustada positiivset tegevust ja piirkondlikku toetust Iraagi poliitilisele ja ülesehitamisprotsessile.

Selle elluviimiseks on nõukogu kutsunud läbi viima niipea kui võimalik kolmikkohtumise uue Iraagi valitsusega ning tegema ettepaneku Iraagi peaministrile nõukogu ees sõna võtta.

Euroopa Ülemkogu vaatab Iraagi alase tegevuse edusammud läbi 2004. aasta novembri ülemkogu istungil.

Euroopa Ülemkogu tervitab Iraagi poliitilise ülemineku ja Iraagi taastamise toetuseks korraldatavat võimalikku rahvusvahelist kohtumist, mis tooks kasu Iraagi kodanikele ja antud piirkonna stabiilsusele.

Osutades ÜRO inimõiguste ülemkomissari aruandele inimõiguste hetkeolukorrast Iraagis, rõhutab Euroopa Ülemkogu tõhusa inimõiguste kaitse ja edendamise tähtsust ja julgustab Iraagi uut valitsust astuma selles suunas vajalikke samme.

Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma hukkamõistu terrorirünnakutele, mis on olnud nii sageli surma ja hävingu põhjustajaks. Samuti mõistab ta hukka pantvangide võtmise ja sooritatud mõrvad. Euroopa Ülemkogu väljendab kahetsust, et terroristlik vägivald Iraagis pikendab Iraagi elanike kannatusi, takistades poliitilisi edusamme ja majanduslikku ülesehitustööd Iraagis. Euroopa Ülemkogu tervitab kõigi osapoolte valmisolekut ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1546 alusel tegutsemiseks vastavalt rahvusvahelise õigusele, sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõiguse kohustuste järgimiseks ning kutsub osapooli üles tagama kõnealuste kohustuste täitmise.

17-18 JUUNI EUROOPA ÜLEMKOGU

LÄHIS-IDA RAHUPROTSESS

Euroopa Ülemkogu vaatas läbi hiljutised arengud Lähis-Idas. Euroopa Liit on täielikult pühendunud rahupüüdlustele uue tõuke andmisele.

Ülemkogu väljendab muret jätkuva vägivalla üle, mis mõjutab nii iisraellasi kui ka palestiinlasi. Ülemkogu kordab oma üleskutset lõpetada äärmusrühmituste terrorismirünnakud, mis on nõudnud palju süütuid elusid. Ülemkogu kutsub Palestiina omavalitsust üles võtma meetmeid terrorismiga seotud isikute vastu. Iisraeli seaduslikku enesekaitseõigust tunnistades meenutab ülemkogu, et Iisraelil lasub kohustus kasutada seda õigust rahvusvahelise õiguse piires. Ülemkogu väljendab suurt muret jätkuva humanitaarkriisi üle Palestiina okupeeritud aladel ja kutsub kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1544 Iisraeli valitsust üles lõpetama lammutustöö ja võtma kiiresti meetmeid palestiinlaste kannatuste leevendamiseks.

Euroopa Ülemkogu tervitab Iisraeli vägede Gaza sektorist väljaviimise väljavaadet. Vägede väljaviimine oleks oluline samm teejuhi rakendamise suunas tingimusel, et seda rakendatakse kooskõlas 2004. aasta märtsi Euroopa Ülemkogu järeldustes nimetatud elementidega. Euroopa Liit ei tunnista ühtegi muutust enne 1967. aastat kehtinud piirides, välja arvatud need, mis on tehtud osapoolte vahel sõlmitud lepingu alusel. EL teeb Iisraeliga neliku raamistikus koostööd, et saavutada vägede täielik väljaviimine, ja palestiinlastega julgeolekutingimuste kindlustamiseks. Euroopa Ülemkogu on täis otsustavust haarata käesoleva algatusega pakutavast võimalusest ja teeb kõrgele esindajale ettepaneku kohtuda Iisraeli ja Palestiina võimudega, et uurida Euroopa panust vägede väljaviimisel ja teejuhi rakendamisel ning teha selleks ettepanekud.

Euroopa Ülemkogu tervitab neliku 4. mai New Yorgi kohtumise tulemust. Samuti tervitab ülemkogu Araabia riikide liiga Beiruti rahualgatuse uuendamist ja jätkuvat toetust teejuhile 22. ja 23. mail Tunises toimunud tippkohtumisel ning tsiviilelanike vastu eristamiseta toime pandud vägivallaaktide hukkamõistu liiga poolt. Euroopa Ülemkogu tervitab G8 avaldust, mis kutsub nelikut kohtuma kõnealusel piirkonnas enne käesoleva kuu lõppu. EL ootab seda kohtumist, mis peaks rahuprotsessi veelgi edendama.

Euroopa Ülemkogu kinnitab veelkord oma usku, et teejuht on ainus viis saavutada läbirääkimiste teel saavutatud kahe riigi vaheline lahendus. Ülemkogu on otsustanud jõuliselt jätkata teejuhis määratud kurssi ning kutsub mõlemaid pooli üles täitma teejuhist tulenevaid kohustusi.

Euroopa Ülemkogu kutsub Palestiina omavalitsust tungivalt üles astuma viivitamatud ja otsustavaid samme Palestiina julgeolekuteenistuste koondamiseks selleks volitatud peaministri või siseministri kindla kontrolli alla. Ülemkogu kinnitab veelkord oma valmisolekut toetada Palestiina omavalitsust vastutuse võtmises korrakaitsealase tegevuse eest, eelkõige tsiviilpolitsei- ja õiguskaitsealase suutlikkuse suurendamises. EL uurib selle saavutamiseks vajalikke praktilisi samme. Euroopa Liit kiidab ja toetab Egiptuse valitsuse osalemist neis küsimustes ja kinnitas veel kord oma tahet sellega koostööd teha. Euroopa Ülemkogu soovib tungivalt arendada Iisraeli ja Palestiina omavalitsuse vahelisi kontakte ja dialoogi.

Samuti kutsub Euroopa Ülemkogu tungivalt Iisraeli üles võtta oma asustuspoliitikas vastassuund ja külmutada igasugune asustustegevus, demonteerida alates 2001. aasta märtsist püstitatud eelpostid ja lõpetada maa konfiskeerimine ning niinimetatud turvatara ehitamine Palestiina alal, mis kõik ähvardavad muuta kahe riigi vahelise lahenduse elluviimise füüsiliselt võimatuks.

Euroopa Ülemkogu ärgitab uuendama jõupingutusi üldise vahele suunas, mis oleks samm terroristide võimekuse ja infrastruktuuri lammutamise ning uuendatud arengu suunas rahu saavutamisel.

Euroopa Ülemkogu tervitab Maailmapanga sihtfondi loomist ja kutsub üles avaldama rahvusvahelist toetust sellele Palestiina majandusliku ja sotsiaalse ülesehitamise seisukohast olulisele algatusele.

Euroopa Ülemkogu kinnitab veelkord oma veendumust, et õiglase ja püsiva lahendus rahu protsessis saavutatakse ainult osapooltevaheliste läbirääkimiste ning rahvusvahelise üldsuse toetuse abil. Vägivallal ja terroril pole kohta püüdlustes õiglase ja püsiva rahu poole Lähis-Idas. Rahuprotsessis on esmatähtis poliitiline perspektiiv. Euroopa Ülemkogu meenutab, et üldine rahu peab hõlmama ka Süüriat ja Liibanoni.

TÄIENDUS EUROOPA ÜLEMKOGU JÄRELDUSTELE

Valitsusjuhtide ja riigipeade tasandil kohtuv valitsustevaheline konverents jõudis kokkuleppele Euroopa põhiseaduse lepingu eelnõu osas dokumentide CIG 81/04 ja 85/04 tekstide põhjal. Tekstide lõplikul juriidilisel toimetamisel ja ühtlustamisel peetakse silmas eesmärki allkirjastada kõnealune leping enne 2004. aasta lõppu.

Euroopa Ülemkogu tunneb heameelt valitsustevahelise konverentsi eduka lõpetamise üle. Euroopa põhiseaduse leping on ajalooline samm Euroopa integratsiooni ja koostöö suunas. Konvendi töö põhinev põhiseadus loob tõhusa, demokraatliku ja läbipaistva raamistiku liidu edasiseks arenguks. Sellega lõpeb protsess, mis sai alguse, kui Rooma lepingutega loodi Euroopa integratsiooni algne raamistik. Sarnaselt Rooma lepingutele saab see olema liidu alusmüüriks ja liidu kodanike teenistuses paljudeks aastateks.
